

16. december 2016

Axelborg, Axeltorv 3
1609 København V

T +45 3339 4000 E info@lf.dk
F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Fire ud af fem danskere ved ikke, at underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark

Landbrug og Fødevarer har i en ny undersøgelse spurgt til danskernes kendskab til og holdning til underernæring som sundhedsudfordring i Danmark.

Highlights:

- 64 pct. af de adspurgte svarer, at de ikke kender til underernæring som sundhedsudfordring i Danmark og 16 pct. svarer 'ved ikke'. Blot 20 pct. svarer, at de kender til det.
- Især kvinderne kender til underernæring som en sundhedsudfordring for Danmark.
- 14 pct. blandt de adspurgte kender nogle som er berørt af underernæring eller i risikozonen for underernæring. Jo yngre man er, jo oftere kender man én, der er berørt af underernæring eller i risikozonen.
- 27 pct. mener, at folketinget og regeringen har ansvaret for at løse problemerne med underernæring.
- Det er især kvinder og vælgere af rød blok, der trækker dette gennemsnit op. Mænd hælder oftere end kvinder til at mene, at det er de pårørendes og den enkeltes eget ansvar.

Hver femte dansker kender til underernæring som en sundhedsudfordring for Danmark

Underernæring har store konsekvenser både for individet og samfundet

Undersøgelser¹ har vist, at mere end halvdelen af alle danske ældre, der enten er på plejehjem eller omfattet af hjemmepleje, er i risiko for at blive underernærede. Eksempelvis har en undersøgelse vist, at 42 % af ældre borgere i plejebolig oplever et uplanlagt vægttab i løbet af en 6 måneders periode. Samtidig er hver fjerde patient på sygehusene i risiko for at blive underernærede. Særligt for de ældre medicinske patienter viser resultater fra den geriatriske database, at ca. 43 % taber sig under en indlæggelse.

For den enkelte borger kan underernæring føre til negative konsekvenser lige fra tab af energi og lav social aktivitet til øget dødelighed. For samfundet betyder underernæring blandt medicinske patienter, at de i gennemsnit er indlagt ca. 3 dage mere, end det ellers er nødvendigt, og at de oftere genindlægges. Underernæring har således store konsekvenser ikke blot for det enkelte individ, men også for samfundet. Imidlertid er det samtidig et ofte

¹Undersøgelsen *Underernæring det skjulte samfundsproblem* af Kost og Ernæringsforbundet med Arla Foods samt undersøgelser foretaget af Socialstyrelsen. Se seneste udgivelse fra 2015 om faglige anbefalinger og beskrivelser af god praksis for ernæringsindsats til ældre med uplanlagt vægttab her: <https://sundhedsstyrelsen.dk/da/udgivelser/2015/-/media/2627323832484F4FB4C2F8747C82A85B.asx>

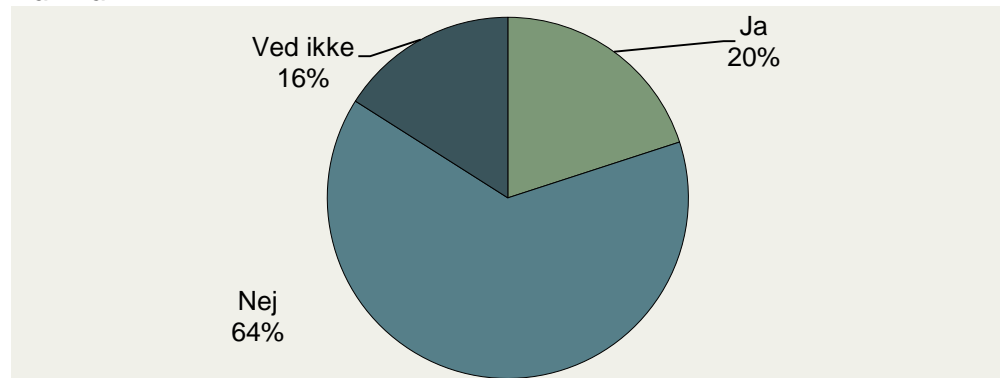
overset problem, idet underernæring ofte ikke associeres med noget, som kan være et problem i et land som Danmark. Landbrug & Fødevarers nye undersøgelse om danskernes viden om underernæring som sundhedsudfordring understøtter dette.

I undersøgelsen blev danskerne spurgt, om de har kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark. Spørgsmålet blev formuleret således: "Klinisk underernæring vil sige, at en person får for lidt mad og dermed ikke får dækket sit daglige behov for energi, vitaminer mv. Har du kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark?".

Til dette svarer blot 20 pct. ja, mens hele 64 pct. svarer 'nej' og 16 pct. svarer 'ved ikke'.

80 pct. kender ikke til, at underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark.

Figur 1: Har du kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark?

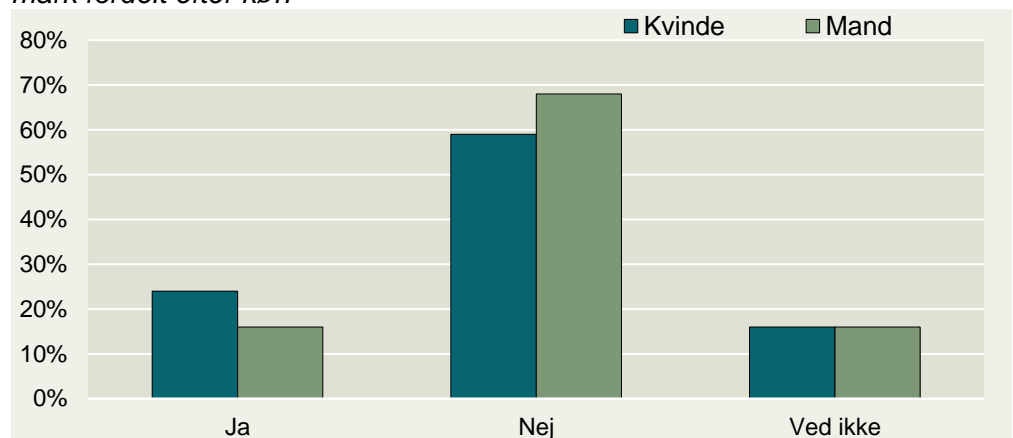

Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016 (base 1028). Spørgsmål: Klinisk underernæring vil sige, at en person får for lidt mad og dermed ikke får dækket sit daglige behov for energi, vitaminer mv. Har du kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark?

Det er især kvinder, som kender til underernæring som en sundhedsudfordring

Der er tilsyneladende forskel mellem mænd og kvinder, når det handler om kendskab til underernæring som sundhedsudfordring i Danmark, idet det oftere er kvinder, der svarer, at de har kendskab til underernæring, mens det oftere er mænd, der svarer, at de ikke har kendskab til det.

Figur 2: Kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark fordelt efter køn

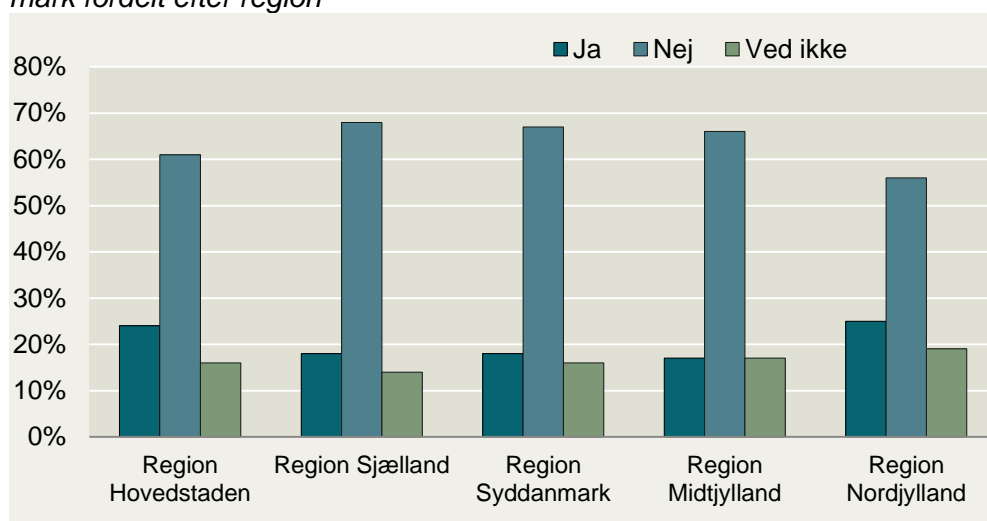
Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016. Base kvinder (511), base mænd (517). Spørgsmål: Klinisk underernæring vil sige, at en person får for lidt mad og dermed ikke får dækket sit daglige behov for energi, vitaminer mv. Har du kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark?

Analysen viser samtidig, at der ikke er forskel imellem aldersgrupperne, når det handler om at svare, at man kender til underernæring som sundhedsudfordring i Danmark. Dog er det oftere de yngre (18-44 årige), der svarer *nej* til, om de har kendskab til underernæring som en sundhedsudfordring i Danmark, mens der er markant flere blandt de 65-70 årige, der i stedet svarer *'ved ikke'* til spørgsmålet.

Region Nordjylland og Region Hovedstaden skiller sig ud

Noget kunne samtidig tyde på, at der er forskel på vidensniveau alt efter, hvor i landet man bor. Især danskere bosat i Region Hovedstaden og Region Nordjylland skiller sig ud fra resten af landet. Her er der en andel på 24-25 pct., der svarer, at de kender til underernæring som sundhedsudfordring, hvor andelen i de andre regioner er på omkring 18 pct..

Figur 3: Kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark fordelt efter region

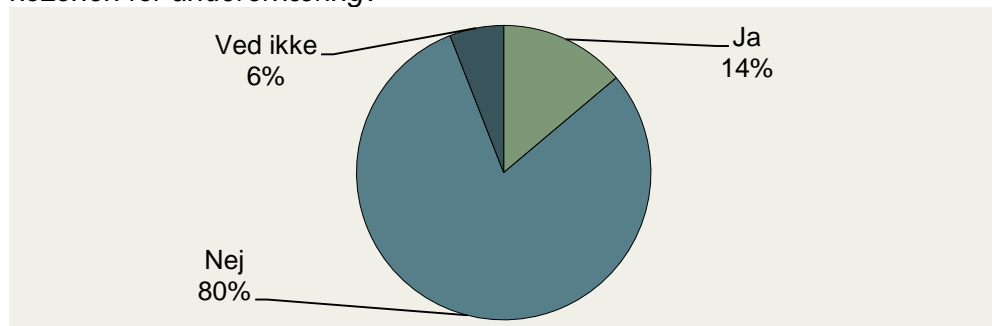
Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016. Base Region Nordjylland (105), base Hovedstaden (330) base Region Sjælland (146), base Region Syddanmark (215), base Region Midtjylland (232). Spørgsmål: Klinisk underernæring vil sige, at en person får for lidt mad og dermed ikke får dækket sit daglige behov for energi, vitaminer mv. Har du kendskab til, om underernæring er en sundhedsudfordring i Danmark?

Hver syvende dansker kender nogle, som er berørte eller i risikozonen

14 pct. af danskerne kender nogle, som er berørt af underernæring eller i risikozonen for underernæring

Landbrug & Fødevarer har samtidig spurgt danskerne, hvorvidt de selv kender nogle, der er berørte af underernæring eller i risikozonen for underernæring. Hertil svarer 14 pct., at de selv kender nogle, der er i berøring eller i risikozonen, mens 80 pct. svarer *'nej'* og 6 pct. svarer *'ved ikke'*. Dermed kender hver syvende til én, der er berørt eller i risikozonen.

Figur 4: Kender du selv nogen, der er berørt af underernæring eller er i risikozonen for underernæring?

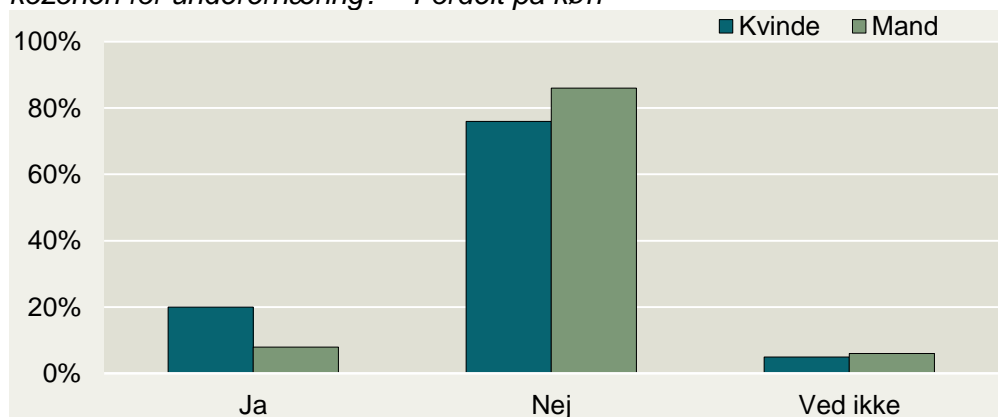

Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016 (base 1028). Spørgsmål: Kender du selv nogen, der er berørt af underernæring eller er i risikozonen for underernæring?

Hver femte kvinde kender en, der er berørt eller i risikozonen for underernæring

Som tidligere nævnt viser analysen, at det oftere er kvinder, der kender til underernæring som sundhedsudfordring og det er da samtidig også oftere er kvinder, der svarer, at de kender én, der er berørt at underernæring eller i risikozonen for underernæring. Konkret er forskellen hele 12 pct.-point mellem mænd og kvinder.

Figur 5: Kender du selv nogen, der er berørt af underernæring eller er i risikozonen for underernæring? – Fordelt på køn

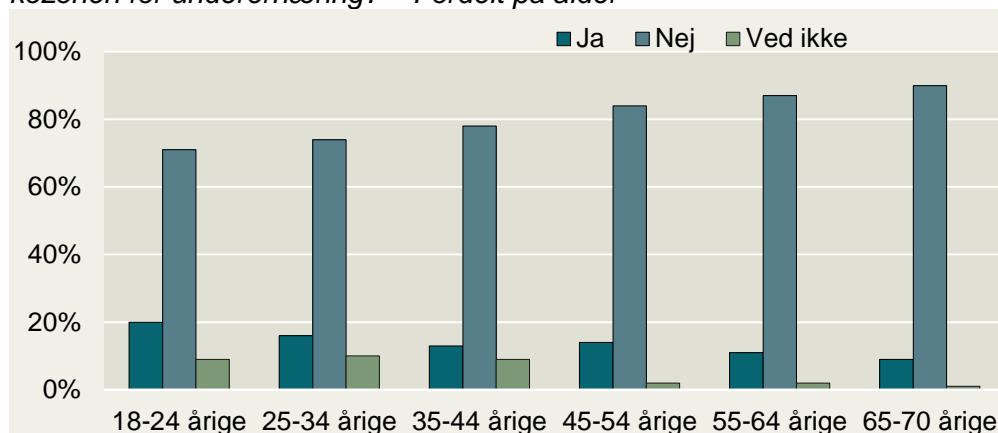

Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016. Base kvinder (511), base mænd (517). Spørgsmål: Kender du selv nogen, der er berørt af underernæring eller er i risikozonen for underernæring?

Undersøgelsen peger således på, at kvinder i højere grad end mænd giver udtryk for ikke blot at have kendskab til underernæring som sundhedsudfordring, men også selv at kende nogle, der er i berøring med underernæring eller i risiko for at blive underernærede.

Der ses desuden en forskel på yngre og ældre med hensyn til hvorvidt man selv kender én, der er i berøring med underernæring eller er i risikozonen. Her viser analysen, at det især er yngre danskere, der kender nogle, der er berørt af underernæring. Blandt de yngste (18-24 årige) er det hver femte, der svarer ja til spørgsmålet, hvilket er signifikant flere end de 55-64 og 65-70 årige, hvor andelen er 11 og 9 pct.. Der viser sig derfor en tendens til, at jo ældre man er, jo oftere svarer man, at man efter egen opfattelse ikke kender én, der er berørt af underernæring eller i risikozonen.

Figur 6: Kender du selv nogen, der er berørt af underernæring eller er i risikozonen for underernæring? – Fordelt på alder

Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016. Base 18-24 (127), base 25-34 (192), base 35-44(208), base 45-54(212), base 55-64(186), base 65-70(102). Spørgsmål: Kender du selv nogen, der er berørt af underernæring eller er i risikozonen for underernæring?

Hovedansvaret hviler på de folkevalgte og sundhedspersonalet

En undersøgelse udarbejdet af Arla og Kost & Ernæringsforbundet i 2014² skønnede, at underernæring koster samfundet op mod 6 mia. kr. årligt især pga. den øgede dødelighed, længere indlæggelsestid på hospitalet og flere genindlæggelser. I Landbrug & Fødevarers undersøgelse blev deltagerne spurgt, hvem der efter deres opfattelse har ansvaret for at løse problemet med underernæring i Danmark. Konkret blev det formuleret således:

"Underernæring rammer årligt tusindvis af ældre og syge og har store konsekvenser for dem, der er berørt. Underernæring kan f.eks. give tab af muskelmasse og følgelig tab af kræfter, appetit, livslyst mv..

sundhedsvæsenet medfører underernæring på sygehusene flere indlæggelsesdage, længere genoptræning, flere genindlæggelser og dårligere almen tilstand. Underernæring er derfor også et samfundsøkonomisk problem og koster hvert år samfundet milliarder af kroner.

Hvem har efter din mening hovedansvaret for at løse dette problem?"

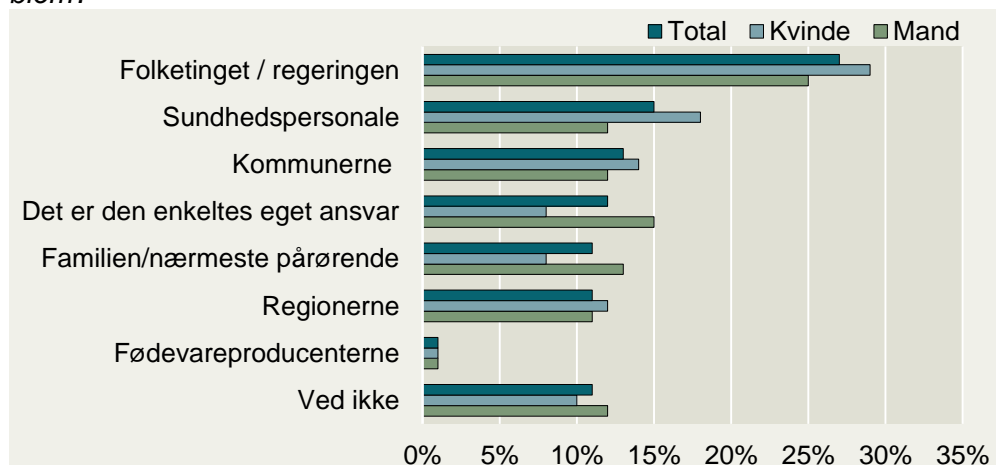
27 pct. mener, at det er Folketinget / regeringen der har hovedansvaret

De adspurgte har til dette spørgsmål kun mulighed for at vælge en enkelt aktør ud fra en liste. Til spørgsmålet svarer over en fjerdedel af danskerne (27 pct.), at det er Folketinget og regeringen, der har hovedansvaret for at løst problemet med underernæring og det er dermed den aktør, som flest tillægger hovedansvaret. Det er dog især danskere over 55 år, der trækker gennemsnittet op, idet hele 33 pct. blandt disse mener, at det er Folketinget og regeringens ansvar. For de 18-44 årige er det mellem 22 og 23 pct., der mener det samme. 'Sundhedspersonalet' tager 2. pladsen med en andel på 15 pct., der mener, at de bærer hovedansvaret.

15 pct. blandt mænd svarer, at det er den enkeltes eget ansvar at løse problemet.

Kigger man lidt nærmere efter, viser der sig dog forskelle i holdningen blandt danskerne, når det handler om at give sundhedspersonalet hovedansvaret for problemet med underernæring, idet det især er kvinder, der lægger ansvaret her, mens mænd i stedet peger på de pårørende og det enkelte individ som værende dem, der bærer ansvaret. Hele 15 pct. af mændene svarer "Det er den enkeltes eget ansvar", mens det samme gør sig gældende for kun 8 pct. af kvinderne.

Figur 7. Hvem har efter din mening hovedansvaret for at løse dette problem?

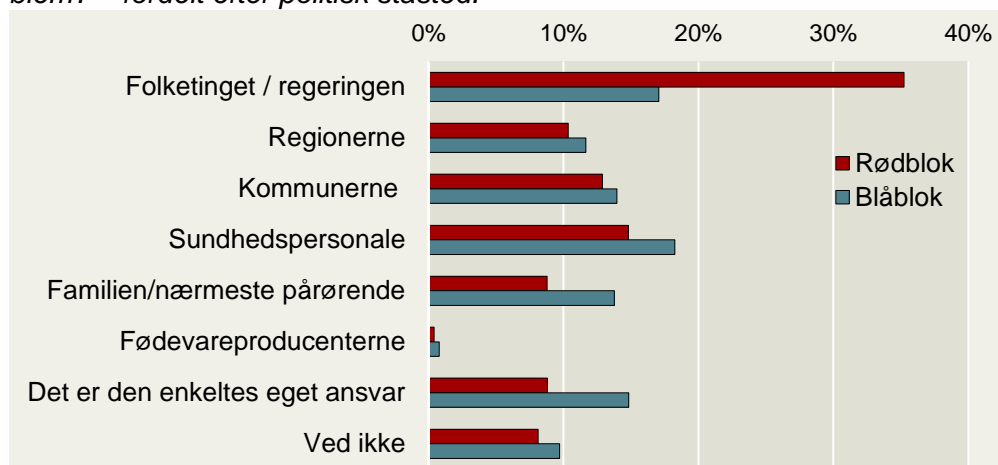

Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016. Base kvinder (511), base mænd (517). Spørgsmål: Hvem har efter din mening hovedansvaret for at løse dette problem?

² Underernæring det skjulte samfundsproblem af Kost og Ernæringsforbundet med Arla Foods

Ikke overraskende er der samtidig delte meninger om, hvem der bærer hovedansvaret, når man kigger nærmere på de danskere, der stemmer på partier inden for henholdsvis rød og blå blok. Blandt de danskere, der stemmer på partier inden for rød blok svarer hele 35 pct., at ansvaret ligger hos folketinget/regeringen, mens kun 17 pct. af blå blok svarer det samme. Samtidig er der flere blandt danskere, der stemmer på partier inden for blå blok, der mener, at det er de pårørendes og individets eget ansvar.

Figur 8. Hvem har efter din mening hovedansvaret for at løse dette problem? – fordelt efter politisk ståsted.

Kilde: Landbrug & Fødevarer på baggrund af tal fra Norstat maj 2016. Base "rødblok" S, SF, R, Ø, Å (476), base "blå blok" V, K, LA, DF, KD (332). Spørgsmål: Hvem har efter din mening hovedansvaret for at løse dette problem?

Behov for at øge kendskabet

Samlet set viser analysen, at blot hver femte dansker kender til underernæring som en sundhedsudfordring i Danmark og det især er mænd, der trækker dette gennemsnit ned. At kun hver femte dansker kender til underernæring som en sundhedsudfordring peger på, at der er et øget behov mere oplysning på området. Hvor det oftere er kvinder, der kender til problemet, er det ligeledes oftere kvinder, der svarer, at de selv kender til nogle, der er i berøring med underernæring eller i risikozonen. Der er delte meninger om, hvor ansvaret skal placeres for at løse udfordringen med underernæring. Hver fjerde blandt de adspurgte peger dog på, at Folketinget og regeringen bærer hovedansvaret og hver syvende peger på sundhedspersonalet.

Metode:

Data er indsamlet af Norstat for Landbrug & Fødevarer blandt 1028 repræsentativt udvalgte danskere i maj 2016.

Fakta om Forum for Underernæring

Forum for Underernæring blev stiftet 1. december 2014 på initiativ af Landbrug & Fødevarer, Kost & Ernæringsforbundet og DSKE (Dansk Selskab for Klinisk Ernæring) og består af 16 organisationer og virksomheder rund om de ældre og de ældres mad. Formålet er at god og ordentlig ernæring for skrøbelige ældre bliver et prioriteret indsatsområde.. Forum for Underernæring har udarbejdet seks anbefalinger til politikerne som er nødvendige for at bekæmpe og reducere omfanget af underernæring i Danmark. Man kan læse mere om på Forum på hjemmesiden www.lf.dk/aktuelt/forum-for-underernaering.

Landbrug & Fødevarer

Axeltorv 3 T +45 3339 4000 E info@lf.dk
1609 København V F +45 3339 4141 W www.lf.dk

Yderligere kontakt

Nina Preus 3339 4674 npre@lf.dk
Marianne Gregersen 3339 4477 mgr@lf.dk